

Izhaja vsako sredo
in petek zjutraj.
Stane za celo leto 15 L
» » pol leta 8 »
» » četrt leta 4 »
Za inozemstvo
celo leto lir 40.
Na naročila brez do
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 60

V Gorici, v sredo 3. avgusta 1927.

Leto X.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo
voru in se plačajo v
naprej. — List izdaja
konsorcij »Gor. Stra
že«. — Tisk Katoliške
tiskarne v Gorici. Ri
va Piazzetta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
(prej Scuole).
Telef. int. št. 308.

Kmetje pogumno naprej!

Vse toži o mizeriji. Imeli smo tri, štiri slabe letine. Letos pa je nekatere kraje stisnila suša. Za pridelke, posebnost še za vino, težko najdemo kupca. Kmet toži, poveša glavo in skrbi ga, kaj bo, kaj bo!

Res, težki so časi za kmeta. Ampak to je pa tudi res: Navadili smo se javkati in tožiti o slabih časih - toda svojega ponašanja in gospodarjenja nismo spremenili.

Še vedno zapravi tisoče naših ljudi po 10 lir na teden za vino, po 10 lir za tobak, kar znese letno dober tisočak. Drugi so vajeni, hoditi pohajati v Gorico ali Trst, in sicer kar vsak mesec - in spet izgubijo lepe stotake. Tretji joče o mizeriji in nakupuje ženi in otrokom drage pisane obleke, da je kar smešno. Tako gredo pri potovanjih po železnici in potniških avtih, pri obleki, vinu, velikih zabavah, šumnih porokah in krstih, pri plesih velikanske svote denarja kmetom iz žepa - in mi javkamo naprej o mizeriji, kakor da bi vsak dan imeli mačka.

Začeti moramo tedaj previdneje in razsodnejše gospodariti in varčno paziti, da ne razmetamo težko prisluženih novcev. Ne mislimo pa danes ponavljati že večkrat poudarjenih naukov o štedenju, temveč hočemo na živem zgledu pokazati, kako moramo z umnim gospodarstvom zboljšati svoje gmotno stanje.

Na severu Nemčije je skromen kos celine, ki kakor prst štrli v Vzhodno in Severno morje. Tu je mala danska država, ki šteje okrog dva in pol milijona ljudi. V tej deželi ni dragocenih rud, ni premoga, ni železa. Ena petina zemlje je nerodovitna, ostala je pokrita z velikimi ravninami, na katerih rase velika, toda pusta trava. Kljub temu so postali njeni prebivalci najnaprednejši kmetje v Evropi. Na Danskem se izdeluje najboljšo maslo na svetu, tam imajo pri vsem mlekarstvu najmodernejšo primočke, da prihajajo od vseh krajev k njim v šolo! Danci so prvi osnovali umno rejo plemenske živine, živinorejske zadrage, kontrolna društva o porabi in izrabi krme i. t. d. Vpeljali so tudi popolno moderno prešičerejo in perutninarstvo. Z eno besedo: dansko kmetijstvo je prvo v Evropi. Zato vlada v tej revni deželi, pri teh pripravljenih kmetih splošno blagostanje. Kmetje imajo dostojno hrano in so premožni.

Tudi naša dežela nima preobilo bogatih rud, naše ljudstvo nima v svojih vrstah milijonarjev. Ponižna in revna je naša domačija, katero so gnojili naši očetje s svojim potom in jo ljubili s svojo srčno krvjo.

Danski kmet nam kaže pot. Delati je treba in napeti vse moči v tem boju za napredek. Ne rabimo v kmečkem stanu lenuhov in trotoev, temveč ljudi, ki imajo sami vest za delo in storijo po svoji vesti svojo popolno dolžnost.

Kakor nam priča dansko kmetijstvo ne zadostuje v sedanjih razmerah samo dobra zemlja in prične roke, treba je še pameti. Zdej ni mogoče zemlje več tako obdelovati, kakor so delali pred petdesetimi leti. Svet je šel naprej. Če bomo s svetom tudi mi napredovali in izrabili vse, kar je pametnega, bomo počasi dosegli enake uspehe ko Danci. Vse ni vselej dobro za nas, kar se je drugod sponeslo. Poskušajmo sami! Postavimo v službo kmetijstvo vse potrebne iznajdbe strokovnjakov, potrebne stroje in potrebne prostore. Skrbimo, da bomo v vseh panogah našega domačega gospodarskega življenja pridobivali in proizvajali najboljše pridelke, samo prvovrstno blago. Potem bomo to blago lahko spravili v denar

in dosegli bomo tudi najvišje cene. Na ta način bomo zvišali svoje dohodke in bomo ustvarili svojim domovom

Kaj se godi po svetu?

V teh vročih poletnih dneh je zavladalo v širokem političnem svetu precejšnje zatišje. Odločilni državniki so se večinoma umaknili iz zahtolih mest v kopališča in letovišča in se udajajo sladkemu brezdeležju. Glavna pozornost politične javnosti je sedaj po razburljivih dunajskih dogodkih obrnjena na položaj v Romuniji. Smrt kralja Ferdinandanda in vse, kar je s tem v zvezi, ne povzroča samo v Romuniji temveč tudi v ostalem svetu mnogo zanimanja.

Položaj je miren.

Nevarnost, ki je grozila radi prestolonasledstva, je zaenkrat odstranjena. Vsa poročila, ki prihajajo zadnje dni, so edina v tem, da je položaj v deželi miren. S tem pa seveda še ni rečeno, da so razmere do kraja razčiščene in da je izključeno, da bi v doglednem času ne prišlo do težkih notranjih bojev in prevratov. Po zagotovilih, ki jih je dal bivši prestolonaslednik Karel, bi od njegove strani ne smeli pričakovati nobenih korakov, ki naj bi strmoglavili sedanjo vladavino. Tudi prevladujoča moč, ki si jo je priboril sedanji min. predsednik Bratianu v nedavnih volitvah, daje precej varno zagotovilo, da ne more priti do usodnih sporov. Toda ravnotako ne smemo prezreti dejstva, da notranje politične razmere v Romuniji še niso ustaljene. Država, ki je izšla iz svetovne vojne skoro dvakrat povečana, še ni prišla do tiste notranje urejenosti in trdnosti, ki izključuje vsak pretres. To so izpričale zadnje volitve, pri katerih se je posrečilo sedanjemu ministrskemu predsedniku, da je prejšnjega neomejenega gospodarja države, generala Avarescu in njegovo stranko, ne samo porazil, temveč naravnost iztrebil. V državi z ustaljenimi političnimi smernicami in z zrelimi ljudskimi množicami je kaj takega sploh nemogoče. Tudi vprašanje prestolonasledstva je radi svoje kočljivosti še vedno zelo nevarna rana na državem telesu. Za hip se zdi ta rana sicer zaceljena, toda ako se iz enega ali drugega vzroka spet odpre, zna imeti zdravljenje nepredvidene posledice. Ako končno še pomislimo, da bo trajalo dolga leta preden bo sedanji petletni kralj Mihael začel samostojno vršiti svoje vladarske posle, potem se ne moremo odtegniti skrbi, da bi v Romuniji slej ali prej ne izbruhnile kake homatije.

Bratianu, Avarescu, Maniu.

Ta imena so sedaj v Romuniji najbolj na dnevnem redu. Prvi si je, kakor smo že rekli, pri zadnjih državnozbornih volitvah priboril absolutno premoč in je sedaj gospodar položaja. Ta premoč nima svoje podlage samo v veliki večini, katero ima v državnem zboru, temveč tudi v odločilnem vplivu, katerega ima na regentski svet, ki nadomešča nedoletnega kralja. Povrh vsega je pa družina Bratianu ena najuglednejših v državi, kateri je

trdno gospodarsko podlago ter si zagotovili gospodarsko samostojnost. Če bomo pa gospodarsko močni in neodvisni, potem se nam ni treba bati bodočnosti: na lastni zemlji bomo lastni gospodarji.

dajala in daje najodličnejše državnike. Njeni člani so navadno določali usodo države in po njihovi volji so se ravnali celo kralji, katerim so utrli pot do prestola. Oče sedanjega min. predsednika je pomagal Karlu I. do uspeha in sedanji min. predsednik je bil, ki je vodil pokojnega Ferdinandanda ob usodnem razpotju svetovne vojne in ob sklepanju miru. On je tudi bil, ki je zahteval in dosegel, da se je princ Karel odpovedal prestolu in on je bil, ki je posadil otroku Mihaelu kraljevsko krono na glavo. Bratianu je bil že večkrat finančni minister in igra kot gospodarstvenik odločujočo vlogo v gospodarskem življenju države. Sin Bratianu-jev je tudi že minister in se pridno pripravlja, da postane vreden naslednik svojega očeta. Tedaj brezdvomno državniška družina, družina vodilnih osebnosti.

Avarescu je mož od včeraj. Še ni dolgo, ko je bil skoro neomejen gospodar v deželi in mnogi so govorili o njegovi diktaturi. Njegove ozke zveze z našo državo so nam še vsem v živem spominu. Te zveze je hotel še poglobiti in utrditi. Nepričakovano je pa padel pri rajnkem vladarju v nemilost in je moral odstopiti. Kmalu na to so bile volitve in je bil, kakor rečeno, docela poražen. V zadnjih dneh je vzbudil mnogo pozornosti s svojim govorom v senatu. Priznal je novega kralja in regentski svet ter je ponudil svojemu najneizprosnejšemu protivniku Bratianu-ju svojo roko v prijateljsko zvezo. Zmagovalec je sprejel ponudeno roko skrušenega premaganca, ki kot star general, ovenčan s slavo svetovne vojne, uživa veliko spoštovanje v širokih ljudskih krogih. Bratianu si je s tem vpletel nov list v venec svojih zmag, Avarescu je pa spil še zadnjo kapljo bridkega ponižanja. Iz človeškega stališča je bil njegov korak sicer lep in prikupen, kajti pokazal se je vzvišenega nad vsakodnevno političnih borb, ako je bil pa politično pravilen in previden, je bolj dvomljivo. Ožji politični somišljeniki so Avarescu-ju zamerali njegov korak in so zapustili starega veterana in njegovo stranko.

Maniu je mož bodočnosti. Tako ga vsaj označujejo razni časnikarji. Mož je vodja najboljših organizirane stranke v Romuniji, ki ima večino svojih pristašev med kmečkim ljudstvom, zlasti na Sedmograškem. Znan je kot vodja nekdanje romunske manjšine v ogrskem državnem zboru, v katerem je bil ostre boje z nekdanjimi mažarskimi nasilniki. Njegov nastop v prvi seji poslanske zbornice, ki se je vršila po smrti kralja Ferdinandanda, je zelo razdražil politične duhove. Maniu se je sicer spominjal zašlug pokojnega vladarja, toda z nobeno besedo ni omenil novega kralja. Regentski svet priznava sicer za obstoječ, vendar po njegovem mnenju ni postavljen v smislu ustavnosti.

Tudi je napovedal vladni večini odločen boj, ker brez kmečke stranke Bratianu ne bo mogel dolgo ostati na vladi.

Ta spor med obema najodličnejšima politikoma gotovo ne bo ostal brez posledic. Če bodo v ta vrvež pritegnili še vprašanje Karlovega prestolonasledstva, potem znajo priti nad Romunijo še težki dnevi.

Klic k složnosti.

Težavni položaj, v katerem se Romunija deloma že nahaja, deloma pa v njega vsled medsebojnih bojev lahko zaide, terja od dežele z vso odločnostjo, da zbere vse svoje moči v blagor celokupnosti. Zato je našel krepak odmev govor finančnega ministra Vintila Bratianu, ki je v senatu pozval, da naj se združijo vse romunske stranke v močan narodni blok, ki bo v Romuniji vzpostavil enotnost in pravičnost. — Ako bo Romunija krenila po tej poti in ako bo izvajala pravično in širokogrudno socialno-gospodarsko politiko, potem se ji ni treba bati za bodočnost.

Okno v svet.

Egiptovski kralj v Italiji.

Egiptovski kralj Fuad I. se je dolgo časa mudil v Angliji in Franciji. Pred par dnevi je prišel tudi v Italijo, da utrdi prijateljske zveze med obema državama.

Odlikovanje praškega župana.

Jugoslovanski kralj Aleksander je odlikoval praškega župana z redom sv. Save. Odlikovanje je županu izročil jugoslovanski poslanik v Pragi Lazarevič. Župan se je izredno lepo zahvalil za odlikovanje in poudaril, da ga smatra za nov dokaz, da je prijateljsko razmerje med obema državama neskaljeno.

Izpopolnitev železniške mreže v Sloveniji.

Udeležba Slov. ljudske stranke v vladi je prinesla slovenskemu narodu marsikatero ugodnost. Stranka se je potegovala zlasti za ureditev in razširjenje železniškega omrežja. Danes že lahko zaznamuje lep uspeh na tem polju. Ministrski svet je pretekli petek sklenil, da se prične graditi prog Rogatec-Krapina in Ljutomer-Radgona. Dejala so že oddali najnižjemu ponudniku, to je neki družbi iz Sarajeva.

Desetletnica krfskega pakta.

20. julija je minilo 10 let, odkar so predstavniki srbske vlade in člani Jugoslovanskega odbora v Londonu sklenili na otoku Krfu pogodbo, ki jo je treba smatrati kot temeljni kamen jugoslovanske države.

Voditelj Slovakov in lord Rothermere.

Zadnjič smo kratko poročali o odgovoru, ki ga je dal češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš angleškemu lordu Rothermere, ki zagovarja mažarske zahteve po obnovitvi nekdanje ogrske kraljevine. Sedaj se je oglašil voditelj Slovakov znani poslanec Hlinka, ki priporoča Pragi, naj glede Slovaške upošteva slovaške želje, da ne bo potrebno poslušati Rothermere-jevih naukov.

DNEVNE VESTI.

Cenjenim naročnikom.

Že lansko leto je bila uprava „Gor. Straže“ prisiljena, da izdaja list za nekoliko časa samo enkrat na teden. Bile so pač finančne težave, ki so resno ogražale obstoj lista. Letos je naročnina lista ostala ista in gmotne zadrege so se zopet pojavile. Da ne pride list v prevelike dolgove, je uprava sklenila da bo nekaj tednov, v času najhujšega poljskega dela, ko naši zvesti bravci nimajo toliko časa za branje, izdajala list samo enkrat na teden in sicer ob sredah. Petkovo številko bomo skušali nadomestiti s prilogo, ki jo bomo po možnosti prilagali.

Prosimo naše cenjene bravce, da vzamejo to omejitev blagohotno v vednost in da nam ostanejo zvesti, kot so bili doslej.

Fantovsko romanje.

V nedeljo dne 24. m. m. je imelo dolenje-vipavsko prosvetno okrožje romanje na Vitovlje. Že v zgodnjih jutranjih urah so se jili zbirati romarji iz Batuj, Dornberga, Črnič in Vogrskega. Pozneje so prišli tudi Mirenci in iz okolice. Pri prvi sv. maši je pela skupno cela cerkev pod vodstvom mirenskega pevskega zbora. Govor prof. Terčelja je ganil sleherno srce. Posebno je govornik povdarjal, naj ljubimo in visoko cenimo lepoto prirode, naših belih cerkva in domov. Med sv. mašo je bilo skupno sv. obhajilo. Po sv. maši smo imeli zajuterk. Nato nam je pevski zbor iz Dornberga zapel nekaj narodnih. Mirenci so odšli na Kucelj, ostali pa k drugi sv. maši, katero je tudi daroval g. Terčelj. Pri tej maši je pel dornberški pevski zbor slovensko sv. mašo Slomšku na čast. Tudi v drugem jednatem govoru nam je prof. Terčelj slikal lepoto božjega stvarstva. Čudili smo se izredni živahnosti, ki jo je ohranil kljub izredno napornemu delu (spovedovanje, 2 maši in dve pridigi). Po drugem sv. opravilu se je podala še druga skupina nasrkat se svežega zraka na Kucelj. Proti večeru so se vračali romarji in izletniki o dobre volje in veselega srca v vipavsko dolino.

Znižanje poštних pristojbin.

Zadnji ministrski svet je sklenil da se znižajo nekatere poštne pristojbine med drugim tudi pristojbine za pisma od 60 stot. na 50 stot. in za dopisnice in razglednice od 40 stot. do 30 stot.

Osebna vest.

Msgr. Ignacij Valentinčič, predsednik Kat. tiskov. društva, je zadnje nedeljo praznoval v svoji rojstni vasi v Morskem pri Kanalu 60. letnico svojega rojstva. Zaslužnemu monsignorju, ki je kljub šestim križem, še vedno živahen, delaven in čil želimo še mnogo zdravih in blagoslovljenih let!

»Eдинost« posvarjena.

Zadnje tedne je bila tržaška »Eдинost« večkrat zaplenjena. Te dni jo je pa zadel še ostrejši ukrep. Njen odgovorni urednik prof. Filip Peric je bil od prefekta tržaške pokrajine uradno posvarjen. Po drugem posvarilu mora list spremeniti odgovornega urednika, vsled česar se lahko pripeti, da list nekaj časa ne more izhajati.

Vabilo.

Vsi krščanski možje in fantje so vabljeni k pobožnosti prvega petka dne 5. avgusta ob 8. uri zvečer v cerkvi sv. Ivana. Pridite v obilnem številu počastit presv. Srce Jezusovo! Vodstvo »Apost. molitve«.

»Dijaška matica«.

Znano dijaško podporno društvo v Trstu »Dijaška matica« je bilo dne 27. julija z oblastvenim odlokom razpuščeno, ker menda ni delovalo v skladu z obstoječim redom v državi. — »Dijaška matica« je marsikateremu slovenskemu dijaku olajšala srednješolsko, še bolj pa visokošolsko bedo.

Zrelostni izpiti.

Letos se je k zrelostnim izpitom javilo 85 učiteljskih kandidatov iz tolminskega in goriškega učiteljskega šola. Izpraševalna komisija je devetim kandidatom priznala zrelost, 25 je dala ponavljalni izpit do jeseni, drugi pa so popolnoma padli.

Izmed Slovencev so izpit napravili: Srebrnič Elka iz Solkana, Lavrenčič Milka iz Podrage, Troha Fanči iz Idrije in Kovačič Ljubomir iz Trsta (tolminsko učiteljske) ter Murovec Stanko iz Podmelca (goriško učiteljske).

Uspehi niso razveseljivi. Kje tiči vzrok, je težko reči, ker nimamo pogleda v stvar. Gotovo pa je, da taki izidi naravnost porazno vplivajo na starše, ki ne bodo imeli ob začetku študija svojih otrok prav nikake gotovosti, da ne bodo stroški zaman, in si bodo radi tega petnajstkrat premislili, predno bodo dali otroka v dolgotrajno srednjo šolo.

Dužnopastirske vesti.

G. Pajntar Štefan, kurat v Lokovcu je imenovan za vikarja na Grahovem, g. Širaj Franc, kurat v Gor. Tribuši za kurata v Lokovcu, g. kaplan cerkljanski Ivan Premrl za kurata v Gor. Tribuši, g. kaplan solkanski Franc Kodrič za kurata v Mirniku in g. E. Ferjančič bo oskrboval tudi vikarijat Obloke. — Gg. novomašniki so nameščeni kot sledi: Goljevšek Teodor v Postojno, Martinčič Albin v Solkan, Zorn Mirko v Cerkno in Žagar Anton v Podmelec.

Vojaška služba.

V vojnem ministrstvu proučujejo načrte za izvedbo nekaterih sprememb, ki jih je ministrski svet v načelu že sprejel. — Ena teh reform določa, da se začne vojaška dolžnost z 21. letom in ne več z 20. kot dozdaj. Ta določba bo stopila v veljavo l. 1930.

Ogrski primas umrl.

Dne 25. julija je umrl primas (prvi cerkveni knez) ogrske kraljevine knezonadškofof ostrogonski kardinal Csernoch. Pokojnik je bil sin revne slovaške družine. Rodil se je l. 1852. Bil je zelo vplivna osebnost v madjarskem javnem življenju.

Mussolini štiriinštiridesetletnik.

29. julija je ministrski predsednik Mussolini praznoval svoj 44. rojstni dan. Od vseh strani je prejel mnogo častitk.

Ukinjenje vizumov.

Nemška in finska vlada sta odpravili vizume na potnih listih za promet med obema državama. Sedaj je na svetu 16 držav, ki so odpravile vizum za osebni promet.

Novi predpisi za izseljevanje.

Od 1. septembra t. l. bodo za tiste, ki se hočejo izseliti v inozemstvo, veljali novi predpisi, in sicer bo moral vsakdo prošnji za potni list priložiti redno delovno pogodbo, izdano od inozemskega delodajalca, ali pa poziv svojih sorodnikov, ki so v inozemstvu. Veljavni bodo samo pozivi, ki jih bodo izdali sorodniki do tretjega kolena in le v izrednih slučajih osebe iz svaštva v isti stopnji. V obeh slučajih pa je potrebno potrdilo konzularne oblasti dotičnega kraja.

Delavci, ki hočejo iti v Belgijo ali v Francijo, morajo delovno pogodbo predložiti tudi francoski ali belgijski pristojni oblasti v potrdilo, sicer se ne bo vpoštevala.

De Pinedo — general.

Znameniti italijanski letalec polkovnik De Pinedo, ki je letos pri-

redil in srečno dovršil štirimesečni polet po treh delih sveta (Evropa, Afrika, Amerika), je bil imenovan za generala zračne brigade.

Naznanilo.

Našla se je vsota denarja, ki je shranjena pri občinski blagajni (Tesoreria comunale). Kdor jo je izgubil, naj se z dokazi o lastništvu javi na označenem uradu.

Podpora za hiše, ki so bile poškodovane po povodnji l. 1926.

Mnogim posestnikom v Idriji, Spodnji Idriji, v Šebreljah itd. je povodenj v letu 1926. porušila ali poškodovala hiše. Na podlagi tozadevnega zakona so posestniki zaprosili za podporo pri pristojni podprefekturi v Idriji. Posestniki v Sp. Idriji n. pr. so škodo preцениli po nekem inženirju, ki jim je zaračunal za delo L. 27.490. Pred tedni so pa prejeli od prefekture odklonilno rešitev njihovih prošenj, ker pritiče po mnenju prefekture in tehničnega urada v Gorici (Genio Civile) podpora samo za hiše, ki so bile porušene ali poškodovane vsled razpada ali preloma jezov in zasipov, ne pa samo vsled povodnji. Opozarjamo prizadete, naj se obvarujejo pred nadaljnimi stroški. Vsi prizadeti posestniki naj naprosijo občinske načelnike, da vložijo na prefekturo v imenu posestnikov skupno prošnjo, da spremeni svoje stališče, upoštevajoč težki položaj posestnikov in velike stroške, ki so jih imeli s cenitvami. Če bo vztrajala prefektura na odklonilnem stališču, bo treba posredovati v Rimu pri notranjem in pri ministrstvu narodnega gospodarstva.

Usoda prvega podmornika.

L. 1879. so Irci v New Yorku zgradili prvi podmorski čoln, ki je bil popolnoma jeklen in je tehtal 19 ton. Z njim so nameravali napadati angleško vojno brodogradnjo. Danes pa ga bodo prodali kot staro železo za sto dolarjev, ako se ne bo dobil noben ljubitelj starin, ki bi ga kupil in podaril kakemu muzeju.

Vezuv zopet nemiren.

Ognjenik Vezuv, ki je povzročil že toliko nesreče in škode, je zopet začel bljuvati, to pot pa brez hujših posledic. Sedaj se je že pomiril.

Potres.

V Mongoliji je pred par dnevi divjal grozen potres. Mrtvih je menda več kot 100.000. Cela mesta so brez sledu izginila.

Novi stanovanjski zakon.

Mussolini je na zadnji seji ministrskega sveta povedal, da je bilo v celi Italiji vloženi 178.811 rekurzov proti previsoki najemni. Po številu prvači milanska provinca z 28.070 prizivi. Najbolj zadovoljni najemniki so pa v zadrski provinci, kjer so vložili samo 4 prizive.

Pomorska razorožitvena konferenca.

V Ženevi se državniki največjih svetovnih pomorskih velesil že dolgo časa pogajajo in posvetujejo, kako bi omejili pomorsko oboroževanje. Dolgo časa so vprašanje reševali, a do pametnega zaključka niso prišli. Te dni se bodo najbrž razšli, ker se ne morejo zediniti v važnejših vprašanjih.

Študentje, počitnice in cerkev.

Saj se še včasih spomnimo na vesela študentovska leta, posebno še, če potrka na naša vrata pauper studiosus, pol plah in pol prešeren. Za študente o počitnicah skrbeti je ena lepih poletnih dolžnosti! Važna zadeva! Zakaj o počitnicah padejo opore, ki držijo študenta v zavodu v pravih mejah, in počitniška svoboda je sicer dobra preskušnja, a za mnoge nevarna. Kaj moremo za naše študente storiti? Premišljaj sem in zapišem:

1. Prva naloga je ta, ustvariti v vsakem okolišu dobro, pošteno, krščansko študentovsko družbo. Čim je to jedro tu, je že dano magnetno središče za mlajše.

2. Skušnja uči, da se študent, ki ne pogosto prejema sv. zakramentov, redoma zgubi. Torej treba pridobiti par boljših študentov, da vplivajo na študentovsko družbo, naj vsaj enkrat v počitnicah skupno prejmejo zakramente. To skupno dijaško opravilo naj se lepo in prijetno organizira: petje, primerna pridiga, skupen zajtrk, še par vzpodbudnih besed in, če treba, še izlet. Kjer morete, napravite ta stanek dvakrat, trikrat.

3. V vsaki dekaniji naj en sobrat postane »dijaški oče«, ki bo prevzel skrb za te sestanke.

Če hočemo vzdržati krščanski duh v dijaštvu, pa tudi če hočemo obvarovati zoreče duhovske poklice, moramo za dušno življenje dijaštva o počitnicah poskrbeti.

Po »Zborniku«.

Utoki proti vojno-odškodninskim likvidacijam.

Ponovno opozarjamo vojne oškodovance na novi vojno-odškodninski odlok od 23. junija 1927 št. 1219, ki je bistveno spremenil postopanje proti zgrešenim, pomanjkljivim in napačnim vojno-odškodninskim likvidacijam, katere izdaja finančna intendantca v Trstu.

Do sedaj ni veljal noben rok za vlaganje rekurzov proti likvidacijam finančne intendantce. Novi odlok pa določuje 30-dnevni rok. Zato naj si vsak vojni oškodovanec zapomni tole:

1. Vsi vojni oškodovanci, ki so že pred 31. julijem 1927. leta prejeli vojno-odškodninsko likvidacijo, morajo tekom 30. dni po razglasitvi novega odloka, (odlok je bil razglašen v »Gazzetta Ufficiale« dne 31. julija 1927.) to je do 20. avgusta vložiti priziv na finančno intendantco v Trstu če so njihove likvidacije zgrešene.

Rekurz mora biti v teh slučajih do 20. avgusta že na finančni intendantci v Trstu in ne šele odposlan dne 20. avgusta po pošti.

2. Vsi vojni oškodovanci pa, ki so dobili in dobijo vojno-odškodninske likvidacije po 31. juliju 1927, morajo rekurirati proti napačnim likvidacijam tekom 30 dni, ko jim je bila likvidacija vročena.

3. Vsak vojni oškodovanec naj si prav dobro zapomni, da mora vložiti utok proti napačni likvidaciji vedno in samo pri finančni intendantci v Trstu.

Vojni oškodovanec sme rekurirati proti vsaki morebitni pomoti ali napaki v likvidaciji. V največ slučajih bo prenizko zaračunjen količnik; v mnogih slučajih je previsoka zaračunjena razlika med predujmi v denarju in boni, tako imenovani »proventi erariali«; večkrat zaračunana finančna blago, ki ga vojni oškodovanec ni prejel ali ga je prejel manj itd. V vseh teh in podobnih slučajih je treba rekurirati pri finančni intendantci v Trstu. Če vojni oškodovanec sam ne pozna stvari, naj vpraša za svet strokovnjaka.

Darovi.

Za »Alojzijevišče«: Sl. Kmečka posojilnica v Komnu 100 L. — Prizna hvala!

Za »Slovensko sirotišče«: Volilo blažopok. g. Ivana Spitzerja, vikarja v Fojani, 100 L; mesto venca na grob pokojnega nadučitelja Tomaža Jug-a daruje njegov učenec 25 L; preplačila za knjigo »Gospod Luka« 11 L. — Srčna hvala!

Slovenci na češki Sveti gori.

Veliko primorskih Slovencev in med njimi gotovo tudi veliko naročnikov in čitateljev »Gor. Straže« je živelo med vojno svoje borno begunsko življenje na Češkem. Vsi ti se s hvaležnim srcem še spominjajo prerano umrlega č. g. Cirila Metoda Vuga († 12. VII. 1922. v goriški bolnici), ki je bil ubogim beguncem pravi oče in prijatelj. Posebno veliko veselje jim je napravil pa s tem, da je 1. julija 1917., torej pred 10. leti priredil veličastno romanje slovenskih beguncev na češko Sveto goro pri mestu Pribramu in sicer v proslavo 200-letnice kronanja Matere božje na Sveti gori pri Gorici. Gotovo vstrežemo vsem tedanjim vdeležencem romanja, pa tudi drugim čitateljem, da priobčimo tudi v našem listu za 10-letnico poročilo o romanju, ki je je takrat izpod peresa č. M. Vuga objavil ljubljanski »Slovenec«.

Uredništvo »Gor. Straže«.

»Odkod pa ste, in kakšen je Vaš govor? Je težka skrb zarita v vaša lica, ne bo li speva z Vaših ust?«

Na trgu v mestu Pribram na Češkem se ureja truma romarjev v sprevod, da nastopi dolgo zaželjeno pot na Sveto goro. Na voditeljev napev se zglesi odpev romarjev:

»Marija, k Tebi uboge reve
mi zapuščeni vpijemo!« —

In glasovi stoglasnega zbora se odbijajo od zidov mesta Pribram, in zvedavo se polnijo vogli, vrata in okna, da poslušajo tod neznan, a lepo ubrani spev — slovenskih beguncev.

Dne 1. julija so priredili Slovenci, nastanjeni na Češkem, romanje na božjo pot, na Sveto goro nad mestom Pribram. Goriški begunci niso mogli obhajati 200-letnice kronanja Matere božje na Sveti gori doma na Goriškem, zato so na povabilo svojega voditelja, g. Cirila M. Vuge, kolikor so pač mogli, pohiteli na Sveto goro na Češkem, da tam počaste nebeško Kraljico in ji tam potožijo svoje skrbi in ji predložijo svoje prošnje.

Češka Sveta gora! Nisi naša, a si krasna, prekrasna! Škoda je, bivati dolgo časa na Češkem, a ne obiskati te božje poti! Častitljiva in zgodovinsko znamenita je češka božja pot v Stari Boleslavi, a krasna in nepopisna je češka Sveta gora! Milijoni in milijoni so že shodili pot nanjo. Res, krasna je ta božja pot, to svetišče, človek more tam le gledati, moliti in se čuditi, a nikakor ne tega opisati.

Sprevod romarjev se bliža glav-

nemu portalu na Sveti gori, — slovenski spev se glasi krepko in glasno, — in zdaj naprej, navzgor v svetišče! Ah, človeku kar zastaja glas, nad stopnicami se nasproti blišči »cesarski oltar«, nad njim napis »Ave Maria«, in ko človek stopa navzgor, se mu zdi, da stopa proti nebesom! — Ave Maria!

Pred Marijinim oltarjem pade slovenska begunska truma na kolena, solze rosijo oči, — a čuj, tudi tam ob strani se sliši ihtenje! Odkod pa ste? — Slovenski begunci so, iz okraja plzenskega, ki so prišli gor že pred nami in ki zdaj jočejo vesolja, ko po dolgem času zopet slišijo slovenski glas, slovensko pesem. Dobrodošli! Le proč solze! Glejte, Marija, naša Mati, nas je združila tukaj, in nas bo združila še kjé drugje, še tudi v naši domovini! Le kvišku srca in oči!

Kako je krasen ves ta kraj! Aj, to svetišče z osmerimi stolpi, in te krasne kapele okoli cerkve, ti hodniki z nešteti oltarji in podobami, in te slike, ki predstavljajo zgodovino svetogorske božje poti! Človek hodi okoli in gleda in se čudi, in niti ne ve, da hodi okoli...

To je bil prvi obisk Marijinega svetišča na Sveti gori, bilo je zvečer. Romarji so se nato vrnili v mesto Pribram k počitku, a že zjutraj zgodaj so med petjem zopet v sprevodu speli na Sveto goro, ki leži le kakih 20 minut nad mestom.

Pred glavnim Marijinim oltarjem v cerkvi! Človek, glej in strmi! A ne stoji, na tla s svojimi koleni! Pred teboj stoji Marijin glavni oltar, ves iz čistega srebra, kakor je dolg, visok in širok, in vse srebro, kar je na njem, in tam na sredi oltarja, na srebrnem prostoru, podobna Nje, ki je naša Mati, in tudi tvoja Mati, Marija! Na tla, na kolena! Ave Maria! — Češčena bodi, Kraljica!

Po opravljenih spovedih in končanem sv. obhajilu je bila ob 9. uri sv. maša, pri kateri so se pele slovenske pesmi, in potem slovenska pridiga, katero je imel g. Ciril M. Vuga: »K Tebi vpijemo, pregnani otroci Eeve!« Ob koncu govora je klonila k tlom premnoga glava, in drhtelo je na tleh premnogo koleno, in v svitu luči so se v očeh blestele solze, ki so kapale na tla, posvečena, poškopljena že mnogokrat z drugimi solzami...

In nato — srce trepeče še danes — nato je posebej za naše begunce sledila tako imenovana »Zdravas Maria«. Kaj je to? Pred oltarjem se poje »Zdravas Maria«, — Češčena Marija, s ponavljajočimi odpevi, ki kličejo Marijino pomoč in prošnjo. Tako ginljiv, tako ihteč in poseben je ta napev, da človek z napetostjo čaka, kaj pride. In zdaj,

glej, duhovnik stopi na oltar, stopi kvišku do Marije, sname jo z nje, nega prestola na oltar in nato se obrne z Marijinim kipom proti ljudstvu in mu z njim podeli sv. blagoslov. Vse se zgane in sklone, kakor kadar vetrov val potegne čez žitno polje, in kakor dih nebeških višav veje čez sklonjene glave...

A to še ni vse. Duhovnik z Marijinim kipom stopi k obhajilni mizi, ljudstvo se zvrsti in stopa mimo Marijinega kipa, ne mimo, vsak ji poljubi poprej še — obleko! Ah, kako zadržti človeško srce in kako zatrepeče ob tem stiku z Marijo! Kakor da bi plamen Njenega srca prešinil tudi tvoje srce, in kakor da bi ob šelestu njene obleke zatrepetala vsaka žila v tebi! Kdo ne ume teh pogledov, ki se obračajo v Marijo, kdo ne teh vzdihljajev, ki jih šepečejo ustna, kdo ne teh solz, ki padajo na beli prt, na trda tla...

Kdor je to videl in je bil sam pri tem, ne pozabi tega nikoli. Kako so naši ljudje žareli veselja, kako jim je navdušenje sijalo iz oči, kakor da bi goreli...

Popoldne ob 1. uri so bile v cerkvi še litanije z blagoslovom in z molitvami za mir. Slovensko petje je na Sveti gori posebno ugajalo, bilo je ta dan gori tudi veliko drugih čeških romarjev. Slovenci pojejo zmiraj večglasno, medtem ko pojo Čehi skupaj vedno le enoglasno. Kjer so peli Slovenci, v cerkvi ali zunaj cerkve, tam je bila gnječa okoli njih!

In — prišla je ura slovesa. Slovo je zmiraj težko na vseh božjih potih, a tukaj je bilo posebno težko, četudi je bilo posebno slovesno! Duhovnik-redemptorist iz svetogorskega samostana, g. P. Dominik Trčka, ki se je ves čas silno ljubeznjivega skazal do Slovencev, jim je priredil tudi tukaj običajni slovesni odhod.

Zavihrale so zastave, zapele so pozavne in zadoneli bobni in sprevod se je vil okoli cerkve med glasovi te godbe posebne vrste in med zadnjimi spevi k Mariji. — Ah, kako je človeka tiščalo k tlom, kako se je trgalo po človeku, in kako se je trgalo petje, ki je sililo v jok...

Častiti pater želi beguncem, da bi čimprej zamogli počastiti Mater božjo doma na goriški Sveti gori in jim s križem podeli sveti blagoslov. G. Ciril M. Vuga se mu zahvali v imenu beguncev. Kar se je do tedaj le še komaj zadrževalo, je tedaj siloma udarilo v jok...

Čemu pa se jočete vi, ki stojite ob strani, čemu se z nami solzite vi, domačini češki? Ali razumete te naše solze, te solze slovenskih beguncev? Da? Tedaj — hvala vam! Zbogom!

Poziv goriškim Slovincem.

Pet let je preteklo, odkar je odšel v večnost naš nepozabni č. g. Ciril Metod Vuga. Veliko je deloval za naše ljudstvo z besedo in peresom. Sam begunec se je skozi več let popolnoma žrtvoval za naše uboge goriške begunce po Štajerskem, Nižje Avstrijskem in Češkem. In ko se je vrnil domov, je še nadalje skrbel za njihov dušni in telesni blagor. Bil je par prvih let tudi neplačan urednik našega lista. Umrli je siromak. Na njegovem grobu je le mala ploščica z imenom. Spodobilo se, da mu prijatelji postavimo vsaj skromen spomenik. Kdor more in hoče v to kaj darovati, prosimo, naj pošlje dar na upravništvo »Goriške Straže«.

Novi zvonovi v Postojni.

Veleč. g. dekan Kerhne me je povabil, naj pridem preizkusiti njih nove zvonove. Rad sem se odzval cenj. vabilu, vedoč, da so bili zvonovi vliči v videmski zvonarni De Poli. In res, zvonovi so pravi bratje zaslužno pohvaljenih števerjanskih in volčanskih zvonov. Z njimi je doživelo postojnsko zvonilo v kratkem času kar tretjo izpremembo. Do vojne je bilo v Postojni ljubljanskemu Samassi toli priljubljeno, pa za zvonove prav tako neprijetno, v kvartsektnem akordu uglašeno zvonilo h, e¹, gis¹, h¹. V vojni so bili odvzeti trije zvonovi, ostal je še gis¹. Vlada je dala odvzete zvonove nadomestiti z novimi istih glasov, izročivši delo zvonarni L. Lera v Luki (Lucca). Postojnci so imeli torej zopet kvartsektno zvonilo, pa — domnevam — mnogo slabše; kajti glasovno zelo pokriti novi zvonovi so gotovo tako slabo soglašali z ostalim jasnim ljubljanskim kot jekleni zvonovi z dobrim bronastim. Po srečni naključni sta se večja zvonova v kratkem času ubila, za njima pa še ljubljanski, — prav kakor da bi bil obupal nad novo sebi neprimerno družbo. Cerkv. predstojništvo, ki še ni poznalo zmožnosti tržaškega zvonarja in najbolj še zaradi bližine, je dalo zvon preliti v Trstu. Med tem pa, videč, da je nadomestek prav tako slab, je začelo pripravljati pot povsem novemu zvonilu, obsodivši v prelitje tudi oba v zvoniku životareča slabiča.

Ko so pometali zvonove iz obeh zvonikov, se je zvon e¹ razklal in tu se je odprl viden dokaz, kako upravičena je nezadovoljnost našega ljudstva z zvonovi gg. oblastnikov v Trevisu. Prelomina je imela velike luknje kot kaka šolska goba, vmes so pa tičali celi kosi žindre. Vzroki so: 1. Baker in cin nista bila dovolj razgreta. 2. Topeča se zvo-

Maurice Leblanc:

Skrivnostno oko.

(Doživljaji Arsena Lupina.)

Daubrecq si je nataknil obe slusalki in je počasi in razločno govoril: »Je tam 82.219? Rad bi govoril z glavnim tajnikom gospodom Prasvillom... Ga ni tam?... Saj, saj on je ob tem času vedno v svojem uradu. Povejte mu, da mu ima poslanec Daubrecq nekaj silno važnega sporočiti.«

»Mogoče motim,« vpraša Lupin.

»Nikakor, nikakor ne, gospod. To obvestilo je v ozki zvezi z vašim obiskom.« Obrnil se je v telefon:

»Halo... gospod Prasville?... Si ti, stara hiša? Ni res, ti si kar iz sebe? Da, da, že dolgo se nisva nič pomenila. V resnici sva pa v mislih bila vedno drug z drugim. Saj si mi s svojimi pridnimi pomagači često izkazal čast obiska; poveda le v moji odsotnosti. Toda... halo... Kaj? Nimaš časa? Hočem ti malo uslugo izkazati. Torej čakaj malo, ne boš se kesal. Še slavo si pridobiš. Torej:

vzemi ducat ljudi s seboj in dva avtomobila ter z vso naglico priteci semkaj. Lepa divjačina je tu. Sam Napoleon vlomilcev — Arsen Lupin.«

Lupina je vrglo pokoncu. Na vse je bil pripravljen, le na to ne. Toda nekaj močnejšega kot zavest zaga-te, nepristransko priznanje nasprotnika ga je sililo, da je smeje rekel: »Prav zares, bravo, bravo!«

Daubrecq se je zahvalil z lahkim poklonom:

»Nisem še gotov. Še malce potrpljenja,« in je nadaljeval:

»Halo, Prasville... Kaj? Toda ne, stari prijatelj, to ni slaba šala. Lupina boš našel sedeti nasproti meni v moji pisalni sobi... Lupina, ki me vedno muči. Sicer ne gre za enega več ali manj, toda postaja že vsiljiv. Prosim te, spravi mi ga spod nog. Pol ducata tvojih dečkov in oba ta dva zunaj, ki me neprestano stražita, bodo zadostovali. V ostalem pa si lahko ogledaš tudi mojo kuharico, slovito Viktorijo, Lupinovo dojiljo. Še nekaj. En oddelek pošlji v ulico Chateaubriand. Tam

stanuje naš narodni junak Lupin. Si vse razumel? No, zdaj pa na delo!«

Ko se je Daubrecq obrnil, je videl stati Lupina s stisnjenimi pestmi. Ponižanje je bilo preveliko. Daubrecq pa se mu je bližal z rokama v hlačnih žepih:

»Ne res, vse gre dobro. Položaj je jasen. Koliko časa se prihrani. Doktor Vernes, sodni zdravnik, bi rabil dve uri predno bi se izgovoril. Gospod Lupin je pa zdaj prisiljen vse povedati v tridesetih minutah, če noče, da ga s tovariši vred zgrabijo za vrat.«

Lupin ni trenil. Da bi nasprotnika zadavil, bi bilo preneumno. Ali ni bolje ohraniti mirno kri in preudariti, kaj zahteva novi položaj?

»Torej, gospod Lupin,« začne Daubrecq znova, »bodite uvideni in spoznajte, da se v življenju dá srečati človeka, ki ni tako neumen kot njegovi sodobniki. Vi ste si utepli v glavo, da sem slep, ker nosim naočnike in ščipalnik. Ne, stuhtal sem, da se razen policije in gospe Mergy še nekdo tretji vmešuje v stvar. Vratarica je nekaj zblebeta-

la, kuharico sem opazoval. Preteklo noč sem kljub spanju čul ropot v hiši in sem šel za sledom gospe Mergy v ulico Chateaubriand in dalje v Saint Germain. Vse okoliščine in dejstva sem sestavil ter sem prišel do vloma v Enghien, Gilbertove aretacije, do samoumevne zveze med žalostno materjo in poglavarjem tolpe, ki je svojo doviljo vrinil za kuharico in tako naprej. Potem sem si bil na jasnem: Lisjak Lupin je zvohal mojo pečenko, listo sedemindvajsetih. Tedaj sem vedel, da se imam nadejati njegovega obiska.«

Ker ni Lupin črnil, je pogledal na svojo uro. »Aj, aj, še triindvajset minut! Kako hitro mine čas. Če bova tako naprej klepetala, sploh ne prideva k stvari.«

Stopil je bližje k Lupinu in nadaljeval: »In vendar mi je žal. O Lupinu sem imel drugačne predstave in zdaj se orjak zruši pri prvem srečanju z malo resnejšim nasprotnikom. Ubogi mladi mož. Mogoče kozarec vode, da pridete k sebi?«

(Dalje.)

novina ni bila zadostno mešana. Zato se nista mogla baker in cin spojiti (amalgamirati) tudi v najmanjših delcih. 3. Raztopljena zvoznovina ni bila dovolj očiščena žlindre; preden se izpusti v kalupe, mora biti njeno površje čisto kot zrcalo. Prelomina zvonovine mora biti drobno zrnata, da se tresljanje neprekinjeno širi čez celo telesnino zvoná, ne da bi bilo pretrgano in zavirano po luknjah in kosih žlindre. Prekinjeno tresljanje odteguje zvonu brenčanje. To ve zvonar prav dobro, ampak njemu kaže, da se kolikor možno malo izgubi od materiala, vržnega v tališče.

Prav umevno torej, da se je cerkveno prednostništvo da bilo dati preliti zvonove zopet onemu Leri, kar so hoteli oblastniki v Trevisu. S tem je doseglo velik uspeh, da je samo izbralo zvonarja, ne pa gg. v Trevisu. Izbralo je zvonarno De Poli, dalo pa tudi slovo kvartsektne mu akordu. Odločilo se je za najcenejšo, pa tudi najbolj veselo in živahno glasovno dispozicijo izmed treh možnih za štiriglasna zvonila in sicer za kombinacijo h, dis¹, fis¹, gis¹. S tem je bilo ustrezno praviloma: 1. da ne sme glasovni obseg štiriglasnega zvonila presežati ene sekste. 2. da ne smeta imeti sosedna glasova več kot eno terco razdalje. Tako so se zvonovi kolikor možno približali enaki glasovni barvnosti in enaki slišnosti. Prednost te dispozicije je, da je največji interval med večjima zvonovoma, kar daje vél. zvonu izredno mogočnost in ž njim celemu zvonilu trdno podlago, kot jo dajejo glasbi na orglah pedalni glasovi.

V tem harm. mel. zvonilu je tudi delno zvonjenje hvaležno: Mala dva dajeta lepo dvoglasje, mali trije krasno melodijo, spominjajočo na zelo priljubljeno božično pesmico »Sveta noč, blažena noč«, večji trije sami se pa priljubljujejo okusu, ki ga je odgojil bivši Samassa s svojimi zgolj harmoničnimi zvonili. Ko pa zazvonijo vsi štirje, takrat zavalovi iz lin obeh zvonikov mogočno brenčanje, iz katerega se kakor iz daljave glasijo bistri, jasni glasovi posamnih zvonov, krasna glasba kot bi prihajala iz nebeških višav. To je zvonilo, ki zares izvršuje svojo nalogo: poveličevanje Boga.

Ko sem ob straneh zvonikov poslušal zvonjenje posameznega zvoná, sem s prostim ušesom pri vsakem razločno zaznaval čisto spodnjo oktavo in nadkrilno malo terco. To mi je pozneje v zvoniku potrdila tudi piščalka. Pri velikem zvonu sem šel še dalje, poiskal sem v njem še kvinto in gorenjo oktavo in ta velikani mi je prav ponižno odgovoril z obema delnima glasovoma. Piščalka mi je sicer dokazala kakšno majhno razliko med glavnimi in delnimi glasovi, toda te pičle razlike ne presežajo niti ene šestnajstinke glasu. Take difference in tudi še večje do ene osminke — česar naš prosti sluh ne zaznava — se morajo pregledati; kajti v zvonolitju je še vedno mogočni vladar — slučaj.

Zvonarno De Poli odlikujejo postojnski zvonovi s svojo precej enako glasovno barvnostjo — kolikor je možna pri tako veliki težni razliki tresljajoče snovi.

Brenčanje traja pri vél. zvonu 2 minuti, pri malih treh nekaj manj.

Liv je »neobdelan« (nepiljen), deviško čist, brez kakega znamenja pepela ali celo žlindre. Vél. zvon je poln preciznih okraskov, hvaležna paša za oči laikov, za veččaka, ki se za okraske ne briga, brez pomena, saj je preobilica okraskov glasu lahko na kvar.

O solidnosti montaže in armature zvonov velja, kar sem napisal v oceni volčanskih zvonov z razliko, da so se v Postojni uporabili kembli, jarmi in nosilno tramovje pred-

vojnih zvonov; delo dveh bratov-monsterjev kot v Volčah.

Gospod dekan me je peljal tudi v bližnjo Staro vas na hitrem pregledat nove zvončiče (g¹, b¹, d¹) v tamošnji cerkvi sv. Antona, Tudi te je vlil Lera. Lahko blago. Srednji zvon je še nekaj, druga dva pa ne. — Večji bobni kot boben pokrit s suknom, pravi brat Lapanjetovega vél.zvona v Mirnu, par nobile fratrum. Mali zvon je še slabši; udarni glas njegov je škripajoč in javkajoč kot v zvonovih pred dvanajstim stoletjem, ko še ni bila znana sedanja gotiška oblika zvonov. Iv. M—a.

Iz širokega sveta.

Proti španskemu diktatorju.

Če pride do kakih puntov proti španskemu Primo de Riveri, topničarji gotovo ne bodo streljali na puntarje. Med artilerijo se stalno opaža nezadovoljnost z diktatorjevo vladavino. Zdaj so se kanonirski oficirji uprli v Segoviji.

Ponarejena pisma.

Neke skrivnostne osebe so za drag denar prodajale važne diplomatske dokumente iz sovjetske Rusije vladam v Parizu, Londonu, Madridu in drugod. Ta pisma naj bi bila dokaz, da sovjetska vlada dela intrige po Evropi. Iz Moskve so pa proti prodaji pisem protestirali in pravijo, da so ponarejena.

Osleparjeni postilec.

Na Poznanjskem živi 51-letni možak, ki je ostal brez dela. Vsled pomanjkanja je zmeraj bolj hujšal, tedaj je sklenil, da se bo pa v resnici jel postiti. Res je ostal brez hrane tri dni. To se je po vasi zvedelo in vse je hitelo občudovati izredni talent. Prišel je pa tudi neki impresarij, ki se je zmenil s postilecem, naj 21 dni za denar — strada. Mož se je dal res zapreti v stekleno kletko, sedel v stol in začel stradati. Smel je le kaditi in piti. Ljudje so kar trumoma hodili gledat čudno prikazen in so plačevali visoke vstopnine za svojo radovednost. Ubogi možakar v stekleni pasti je komaj čakal, da mine dooločena doba in da pride do hrane in do — denarja. A glej spaka! Ko je napočil 21. dan in je ves obne mogel prišel iz kletke, ni bilo impresarija več nikjer. Pobrala ga je noč s par tisočaki vstopnine vred. Mož se bo zdaj v resnici postil.

Pogreb za 150 dolarjev.

Pogrebna podjetja veljajo v Ameriki za najbolj trgovska. Prav spretno znajo izrabiti smrt in žalost. Neko tako podjetje je pred kratkim oglašalo: Kompletan, prvovrstni pogreb za 150 dolarjev. Za teh 150 dolarjev dobiš ko umreš: trugo iz hrastovega lesa, znotraj lepo s plišem opaženo (barvo lahko poljubno izbereš), okras za mrliški oder, palme, sveče itd. Vse to za 150 dolarjev. Za to svoto se torej lahko pustiš pogrebsti.

Roparski napad.

V Ameriki se je to zgodilo, ker v Evropi bi skoraj ne bilo mogoče, da bi 50 sicer dobro oboroženih tolovajev vdrlo v mesto s 5000 prebivalci in jim vse odneslo. To se je zgodilo v južno ameriški republiki Chile v mestu Jaon. Roparji so z revolverji strahovali prebivalce, naložili vse njih imetje na vozove in jo odkurili v gore.

14-letni doktor.

Leta 1914. je prišel na univerzo v Taškentu v ruski osrednji Aziji 10-leten fantič. Prosil je, da ga puste k predavanjem kot izrednega poslušavca. Prestal je zrelostni izpit in že čez eno leto je položil tudi prvi državni izpit iz matematike. Ko je bil 14 let star je promoviral za doktorja matematike. Danes pa je profesor na taškentski univerzi.

Kjer se dva prepirata...

Pred dvema letoma je gospod Izak Levy prodal svojo hišo v New Yorku štirim bankirjem. Deloma je dobil kupnino izplačano, nekaj je še ostalo na dolgu. Sčasoma so se pa začeli prepirati radi pogodbe. Vsa reč je prišla pred sodnike. Zastopnik kupcev je pravdo dobro peljal in je v svojem govoru dokazoval, da mora gospod Levy pravdo zgubiti. Tu se ta dvigne ves ogorčen in izjavi, da raje daruje celo hišo za dobrodelne ustanove, kot pa da bi jo prepustil nasprotnikom. Nasprotni advokat, ki je že sam pri sebi vedel, da je le tako na pol pravica na strani njegovih klijentov, je brž stvar vzel resno in je predlagal Levyevemu zastopniku, naj se pravda ustavi in hiša daruje kaki dobrodelni ustanovi. Sodnikom je tak zaključek tudi dopadel in na dobrem ni bil ne gospod Levy, ne njegovi štirje nasprotniki, marveč neka newyorška bolnišnica.

Kazen za prešuštvo.

V Egiptu so bržčas ženske zelo nezveste. Zakonodajni odbor parlamenta je sprejel predlog, da sme mož svojo ženo ubiti, če jo zasači v grehu. Za tak umor moža ne kaznujejo.

Listnica Kmečke-delavske zveze in Političnega društva »Edinosti« v Gorici.

1. *Vodopivec Antonija, Kromberg.* Posredovali smo v Vaši zadevi osebno pri finančni intendanci v Vidmu. Vaš tekoči račun je bil odposlan za zahtevo na „Direzione generale Depositi e Prestiti e dell'Istituto di Previdenza“ v Rimu. Posredovali smo pri tem uradu v Rimu, da odredi izplačilo pokojnine pri intendanci v Vidmu oziroma v Gorici. Zglasite se ob pritiki v tajništvu!

2. *Červ Karl, Ponikve.* Posredovali smo za Vas pri finančni intendanci v Vidmu. Videm je pa že izročil Vašo zadevo goriški finančni intendanci. Ob priliki bomo posredovali pri tem uradu. O uspehu Vas obvestimo.

3. *Podgornik O., Čepovan - Vrata št. 87.* Posredovali smo za Vas osebno pri fin. intendanci v Vidmu. Voditelj pokojninskega oddelka nam je obljubil da Vama zastanke izplača v par dneh, Poglejte torej pri poštnem uradu v Čepovanu, če je že prišel denar. Ob priliki pridite v tajništvo, da dvignete dokumente.

4. *Rijavec A. Črnič.* Ko smo za Vas osebno posredovali pri fin. intendanci, nam je voditelj pokojninskega oddelka izjavil, da je bil Vaš tekoči račun odposlan na finančno intendanco v Gorici pod št. 9; št. Vaše pokojninske knjižice je 2037386.

5. *Zgubin Kožbana - Breg št. 44.* V Vaši zadevi smo osebno posredovali pri zakladnem nadzorništvu v Vidmu. Treba je: 1. da županstvo odgovori na dopis finančne intendance v Vidmu št. 3500 od 9. maja 1927. Intendanca želi vedeti, ali je Vaš mož še živ ali ne, ker ji je bilo svoj čas sporočeno, da še živi; če mož ne živi več, morate poslati na zakladno nadzorništvo v Vidmu (Delegazione del Tesoro — Ufficio Pensioni — Udine dekret pretorja v Krminu, s katerim Vas pretor pooblasti do uporabe denarja, oziroma odredi, da ga morate varno naložiti. Pritiče Vam približno lir 7152. Odgovorite tudi na dopis, ki Vam ga je poslala finančna intendanca v Vidmu dne 10. VII. 1927. pod št. 7358.

6. *Markovič C., Biljana.* Izplačevanje pokojnine Vam je bilo ustavljeno. Svoj čas je finančna intendanca odposlala Vaš plačilni najlog na županstvo v Vidmu, da Vam ga dostavi v Vidmu, Via Prefettura št. 8, kjer ste svoj čas bivali! Poslati morate zakladnemu nadzorništvu dekret pretorja (okrajnega sodnika), s katerimi pooblasti Vas ali pa Vašega varuha, da dvigne lir 1200.

7. *Plesničar Robert, Ravnica št. 53.* Glede izplačila pokojninskih zastankov smo posredovali osebno pri zakladnem nadzorništvu v Vidmu. Županstvo naj sporoči zakladnemu nadzorništvu v Vidmu številko Vaše pokojninske knjižice, kar je imenovani urad že pred tedni zahteval.

Tajništvo.

Pisma naših izseljencev.

Pozdravi z morja.

Čeravno ni še dolgo, pa zdi se nam že cela večnost, kar smo se poslovlili od naše rodne in solčne Goriške ter zapustili naše domove, očete, matere, otroke, brate, sestre, fante in dekleta ter se podali v daljni svet iskat dela.

Mi potujemo s parnikom »Belvedere« iz Trsta v Južno Ameriko; prepluli smo Jadransko in Sredozemsko morje. Predno pa preplujemo veliki ocean se še enkrat poslavljamo in iskreno pozdravljamo vse prej omenjene. Ne žalujte za nami, vožnja nam je ugodna in hrana tečna. Bog Vas živi! — Renče: Franc in Francka Špacapan; Selo pri Črničah: Alojzija in Demetrija Šinigoj, Mlečnik Josipina, Marija Zorž; Ozeljan: Marija Pavlin; Šempas: Rozalija Remec, Dora Badalič, Ida Pavšič; Šmarje: Alojzij Kante, Andrej Gregorič, Alojzij Kante št. 119; Ivan Poljšak, Rafael Stegovec, Franc Abram, Ivan Vrtovec; Škrilje: Saksida Marija; Pevma: Viktor Radinja, Kristina Pičulin, Karolina Šviligoj, Fani Figel; Števerjan: Komjanc Albina, Alojzija Tronkar in Dornik Avgust; Vipolže: Edija Mavrič; Podgora: Alojzij Kocjančič, Peter Bizjak, Anton Fontanin; Ljubljana: Franc in Mira Kolšek, Dunajska cesta 47.

Tržne cene

dne 2. avgusta 1927.

Česnik kg L 1.10—1.20; sveže zelje L 1.10—1.30; kisló zelje L 1.80 do 2; korenje L 0.90—1; čebula L 0.80—0.90; rdeča pesa L 0.40—0.50; navaden fižol L 1.80; fižol kos L 2.20; salata L 1—1.20; jajčniki (melanzane) L 0.80—1; krompir L 0.50 do 0.60; paradižniki L 0.90—1; peteršilj L 1—1.10; radič L 1—3; špičnača L 1—1.10; fižol v stročju L 1.70 do 2; vrzote L 0.90—1; bučice L 0.90 do 1; neoluščen fižol L 1.40—1.50; oluščen fižol L 2—2.20; smukvice L 5—6; limoni kos L 0.15—0.20; jabolka kg L 0.80—1.0; hruške L 1 do 1.90; breskve L 2.60—5; slive L 1 do 1.20; namizno grozdje L 4—4.40; sveže maslo L 14—15; presno maslo L 17—18; mleko liter L 1—1.10; med trčan L 10; sladka smetana L 12; skuta L 4; jajca kos L 0.50—0.55; riž L 1.80; sirkova moka rumena L 1.20; navadna testenina L 3.20; kristalni sladkor L 6.90; prvovrstna domača slanina L 9; ameriška slanina L 7.40; mast L 8; semensko olje (Winter) liter L 5.80; semensko fino olje (zlato) L 6.40; oljkinó olje L 11; drugovrstno L 10; kolonijalna kava (Minas) L 21.60; konzerva iz paradižnikov L 4.50; mleko na dom L 1.10; oglje kvintal L 55—60.

Valuta.

Dne 2. avgusta si dobil:

za 100 franc. frankov	71 72 do 72 22 Lir
za 100 belg. frankov	252 50 do 257 50 Lir
za 100 švic. frankov	351 85 do 355 85 Lir
za 100 češ.-slov. kron	54.17 do 54.67 Lir
za 100 dinarjev	32 10 do 32 60 Lir
za 1 sterling	89 12 do 89 42 Lir
za 1 dolar	18 31 do 18 41 Lir
Novci po 20 frankov	69.— do 71.— Lir
za 100 avst. kron	0.0253 do 0.0263 Lir

Vojno-odškodninske obveznice: 62.80.

„Goriška Straža“
v vsako hišo!

Rožice sv. Frančiška.

Te bukve so spisali prvi učenci svetega Frančiška — v slovenščino jih je preložil Alojzij Res — izšle so v Gorici. Knjiga obsega 190 strani velike oblike in stane broširana 14.50 lir, vezana 17 lir. — Na prodaj jo ima **Katoliška knjigarna v Gorici.**

Kaj je novega na deželi?

Oslavje.

Prosvetno društvo »Soča« na Oslavju priredi dne 21. avgusta 1927. javno veselico na dvorišču g. Pri-možiča.

Rihemberk.

Prosvetno društvo v Rihemberku priredi v Biljah pod okriljem Tam-buraškega in pevskega društva v Biljah v nedeljo dne 7. t. m. ob 17.30 v Solerjevi dvorani **KONCERT.** Spored: Italia mia, Ave Marija, Noč na Adriji, V slovo, Srbske nar. pesmi, Pastirčkt, Sirota, Ples kralja Matjaža, Zdrava Marija, Ne tožim, Veterček po zraku gre, Ne maram za te, Vragova nevesta, Venček nar. pesmi, Večer. — Vstopnina L 5, 4 in 3. Stojišč ni. — Otrokom do 14. leta je vstop prepovedan.

Čepovan.

(Razpustitev fašistovskega direktorija in imenovanje izrednega komisarja.) — Inž. Caccese je odstavil te dni političnega fašistovskega tajnika Štefana Šuligoja in imenoval za izrednega komisarja sekcije g. obč. načelnika stotnika-kavalirja Cimina. Novica je bila od vseh vzeta z navdušenjem na znanje. Davno bi se že morala izvršiti ta izprememba, ker pod pretvezo črne srajce so se vršile čudne reči. Hvaležni smo oblastem in upamo, da bo prenovljeni fašjo pojml idejo svojega vodje.

* * *

(Konec »vlade« doktorja Štefana Šuligoja.) — Z velikanskim zadoščenjem je sprejel vse prebivalstvo daleč na okolu na znanje veselo vest, da so konečno oblastva vendar spoznala Štefanovo »delovanje«, ga odstavila in dala zadoščenje užaljenemu čutu pravičnosti. Koliko krivic je bilo po nedolžnem zadanih vsem plastem ljudstva zaradi tega laži-doktorja! Kdo bo popravi krivice, ki so jih utrpeli poštenci in zvesti državljani obeh narodnosti? Kdo bo dal zadoščenje mrtvim? Kdo nastopil v obrambo vseh opeharjenih? Hvaležni smo vsem, ki so pripomogli, da se je napravil konec položaju, ki naj se nikdar več ne vrne.

Števerjan.

V »Straži« sem bral, da bodo v Števerjanu obhajali sv. Mohorja ter isti dan imeli veselico. V jutranjem prijetnem hladu sem jo mahnil skozi Grojno gori po števerjanskem griču. Vrh klancev sem malo počival. Po kristalno-jasnem ozračju, očiščenem od nevihte prejšnjega večera, so plavali lepo ubrani akordi števerjanskih, kozanskih in šmartenskih zvonov. Pospešil sem korake, da pridem o pravem času k maši. Ob poti sem opazil sledove nevihte: upognjeno turšico, polomljena drevesa ter od toče udarjeno grozdje. Najhujše je vihar besnel vrh griča na trgu. Odlomljene veje lepih lip so ležale na tleh, cerkvena streha je bila močno poškodovana, cerkvenikove barake odnešene čez Formentinijevo palačo daleč doli v vinograde. — Ko stopim v cerkev, je g. kurat ravno pojasnjeval, zakaj mora letos odpasti slavnost sv. Mohorja. V Cerovem je bila namreč preteklo nedeljo nova maša, v Števerjanu pa ples. Kljub kuratovi prošnji ter njegovemu pro-

testu so ga priredili nekateri fantje, podpirani celo od par mož, ki si štejejo v čast postavljati brjarje. Po končani maši sem se pomešal med ljudi ter malo poslušal. Ti ubogi kurat, ko bi bil slišal, kako so ga obdelavale ženske! Vse, stare in mlade. Možje so seveda resno pri-trjevali. Nikdo pa se ni hudoval na obč. načelnika, ki ni plesa prepovedal, ne na norečo mladino, ne na matere, ki hčere na ples gonijo. Števerjanski g. kurat bi bil moral lepo molčati, nadškof slovesnosti tudi ne prepovedati. Kaj to, če plešejo pol ure daleč od kraja slovesnosti nove maše. Ta ples je star kot sv. Mohor, nikdo ga ne more ubraniti. Mamice števerjanske! Dobro in skrbne ste, pa tudi pridne. Za sv. Mohorja ste pa ve pogrešile, vaši možje in vaši otroci-plesalci. Nikar ne zagovarjajte plesa! Saj ga mladina neustrašeno brani ter zameta vsako drugo pošteno razvedrilo. — Popoldan je bila veselica na Formentinijevem dvorišču. Nastopil je tudi naš kupletist Franci Bratuž. Vzbudil je seveda obilo smeha. Česnikova »Pogodba« je bila dobro podana. Če je res, da so nastopili sami novinci, jim moram kar častitati. Tako je prav, fantje in dekleta, da ljubite oder in ne brjarje. Prijateljsem brjarjev je bila predstava seveda brezpotrebna neumnost, katero so hoteli na vsak način prepričati. Hujskali so domačine in okoličane, hoteli so celo oblasti premotiti in so lagali ter agitirali cel teden, da prepričajo predstavo. Ko je nevihta oder odnesla, so bili prepričani, da se veselica ne bo mogla vršiti. Vse to ni pomagalo. Predstava se je pričela pri lepem številu okoličanov ter nekaterih domačinov, največ žensk. Možje so večinoma bojkotirali predstavo. Ta čas so pili po gostilnah ter zabavljali čez pošteno števerjansko mladino. Vsa druga mladina, — odslovljeni fašisti in junaški komunisti — je med igro žvižgala, pela, nagajala in se smejala. Ne prošnja, ne ozir na tujce jih nista pomirila. Šele na posredovanje orožnikov so utihnili. Drugi so skakali po sedežih, da so jih zlomili. Nekemu dekletu iz Cerovega so celo nogo pokvarili. — Očetje! Ali res ne vidite svojih posurovelih sinov? Sedaj lahko spoznate — zadnji čas je! — kako daleč zapeljejo fante skriti komunistični priganjači. — Števerjanci! Kar je vas dobrih, ostanite na tej poti. Surovežem pa kličem: Krenite na pot olike in resne izobrazbe! Pa nič mi ne zamerite! O priliki pridem zopet kaj pogledat. Da takrat prav prijateljski: Bog živi! Meščan.

Prvačina.

Niso še oveneli slavoloki, ni še odpadlo cvetje, s katerim je bila okrašena cerkev za slovesni dan nove maše, ko se je vila iz iste hiše druga procesija: 24. jul. novomašniški sprevod, 9 dni pozneje pa pogrebni. Umrta je po dolgi, mučni bolezn v cvetu let Petrina Furlan. Kal bolezn je prinesla iz Egipta že pred 11 leti. Upala je, da jo domači kraji ozdravijo. Toda vsa prizadevanja so bila brezuspešna. Bolezen jo je vrgla na posteljo, da se ni mogla udeležiti nove maše, ki jo je

tako težko pričakovala. V soboto potem je proti večeru previdena s tolažili sv. vere odšla k Bogu po plačilo za silne muke. Pogreb se je vršil v pondeljek 1. avg. ob številni udeležbi različnih sorodnikov in znancev, ki so od daleč in blizu prihitali, da jo spremijo na zadnji poti. Družina se na tem mestu zahvaljuje gg. župniku in novomašniku za spremljevanje in sv. maše za dušnice vpričo krste, mešanemu in moškemu zboru, ki sta zapela ganljivi žalostinki, in vsem sorodnikom in znancem, ki so bolnico v njenem mučnem položaju tolažili in stregli. Posebna hvala še vsem darovalcem cvetja in vencev.

Morsko pri Kanalu.

V nedeljo 31. julija smo praznovali pri nas prav lepo in izredno slovesnost. V naši morščanski cerkvi sv. Ane smo praznovali god naše cerkvene patrone. Letos se je s tem praznovanjem združila še druga slovesnost: Naš morščanski rojak, veličastni gospod monsignor Ignacij Valentinčič, stolni kanonik v Gorici, ki nas za praznik naše cerkvene patrone vsako leto obiše, je letos praznoval med nami svoj godovni dan (Ignacij) in svoj 60. rojstni dan (r. 30. VII. 1867). Naša vrla dekleta in naši fantje so se potrudili, da so tej slovesnosti primerno zelo lepo okrasili cerkev sv. Ane z venci in cveticami. Pred vhodom sta kar čez noč vzrastli dve visoki lipi in sredi med njima napis 1867. — AVE — 1927. — Ko se je ob 10. uri slavljence približal cerkvi, ki je bila oblegana od domačinov, v spremstvu kanalskega g. dekana in soseda deskanskega g. kurata, ga je pozdravil v imenu Morščanov in Kanalcev domači fant z željo, da bi Bog ohrani prčastitega slavljence še veliko let in naj bi vzbudil narodu še veliko takih mož. Komaj je izgovoril to voščilo, je že zadonel izpod cerkvene lope krepak »Pozdrav«, v katerem je odlični kanalski cerkveni zbor pod spretnim vodstvom svojega pevovodje poveljeval »hišico očetvo in cerkvico preljubljeno«. — Nato je domače deklet v imenu dekliske Marijine družbe in morščanskih deklet v lepem nagovoru pozdravila veleč. monsignorja ter mu v imenu Morščank poklonila krasen šopek, ki ga je slavljence pozneje položil na altar sv. Ane. V kratkih in prisrčnih besedah se je zahvalil za nepričakovan sprejem in lepe pozdrave. Sledila je slovesna sv. maša, pri kateri sta slavljencu asistiral goriimenovana gospoda in je krasno prepeval mešani cerkveni zbor. Med sv. mašo je veleč. monsignor imel pridigo, v kateri je po zgledu sv. Ane poveljeval dobro krščansko mater — in krščansko življenje v družini ter dobro vzgojo mladine. — Po končani cerkveni slovesnosti je v ožjem krogu svojih prijateljev in sorodnikov na svojem rojstnem domu dokončal svoj slavnostni dan.

Morščani in vsi Kanalci, ki so se tako velikoštevilno udeležili tega slavlja, želimo, naj bi ljubi Bog dal, da bi čez deset let naš čislani rojak zdrav in krepak praznoval v naši sredi svojo sedemdesetletnico. — In takrat bomo Boga prosili, naj bi ga ohranil domu in rodu v čast in blagor še mnogo, mnogo let.

Livek.

Kakor po vaseh sosedne Benečije, tako so tatvine na dnevnem redu tudi v naši občini, zlasti po vaseh in hišah, ki leže ob cesti proti Sovodnjam. — Tekom kratkega časa so bile ukradene več gospodarskih kokoši, dvema tudi gozdi. Tatom ni mogoče priti na sled. Varnostni javne varnosti naj zastavijo tu svojo spretnost! — Dne 26. julija je nastal požar v hiši Antona Medveša v Jereščku 66 in jo vpepelil; škoda je seveda velika, zlasti ker

lastnik na hišo menda ni bil zavarovan. — Letošnje vreme je za naš kraj ugodno; dovolj gorkote in dovolj dežja. Upanje imamo, da letošnje leto vsaj nekoliko odpomore bedi, ki sta jo povzročili zadnji dve slabi letini. Seveda tudi to na splošno ne spremeni našega težkega gospodarskega položaja. Cena masla je naenkrat silno padla in to je naš skoraj edini vir dohodkov. Davki in vse dajatve stalno naraščajo. Ni čudno, da se polasti tega ali onega želja po — izselitvi, kar je seveda treba odločno odsvetovati.

Goče.

25. jul. so našli pastirji v meji »Preksoince« pod kamnom v posamezne dele razbito monštranco, ki je bila z Najsvetejšim vred v tukajšnji cerkvi ukradena dne 26. maja 1890. na binkoštni pondeljek zjutraj o pol štirih med zvonjenjem Ave Marije. O zanimivem in presretnem dogodku bomo še poročali, ko bomo pozvedeli še podatke o tatvini te monštrance, ki se je po 37 letih slučajno našla.

Sv. Višarje.

(Blagoslovljenje novih zvonov.) — Nove zvonove smo dvignili v zvonik že 20. jul. in sicer po notranji strani, ker bi drugače bilo treba preveč razdejeti line, ki so premajhne. — Na predvečer so pridna dekleta lepo okrasila cerkev, altar in zvonik z venci, cveticami in slečcem. Tako je nastopil 24. julij, krasen, solnčni dan, čisto primeren naši slovesnosti. Blagoslovil je zvonove Žabničan č. g. dr. Lambert Ehrlich, univ. prof. v Ljubljani, ki je imel tudi lep slavnosten govor o pomenu blagoslovljanja zvonov. Botre zvonov so bile sledeče gospe: g. Frida Ehrlich soproga g. obč. načelnika, g. Ana Šojer in g. Anderwald. — Blagoslov se je izvršil ob 9. uri, med tem je cerkv. zbor prepeval pesem: »Pozdrav novim zvonovom«, zloženo in vglasbeno za to priliko od višarskega organista g. Holmarja. Nato Te Deum, pri katerem so novi zvonovi prvič veselo, slovesno zapeli po 13 letih žalostnega molka. Imajo res prijeten, prazničen glas, zlasti če jih vodi izurjena roka, da redno kolebajo. Ne vem, ali se zdi to samo nam, ki smo bili vajeni doslej samo kravjih in ovčjih zvoncev, ali je res. Sicer ima veliki zvon izrezan precejšen obroč na vdarnem mestu znotraj, a zdi se, da to ne kvari. Bomo videli, kaj porече strokovnjak zvonoslovec g. svétnik Mercina, kateri, upamo in pričakujemo, gotovo enkrat priro-ma k višarski M. B., da sliši in presodi še njene zvonove. — Do večera je še odmevalo veselo pritrkovanje in zvonjenje od srepnih sten Viša in Montaža in oznajalo dolincem, da hoče Marija na Višarjah še naprej deliti dobrote.

Pri tej priliki ne smemo pozabiti zaslug č. g. Monkarja za obnovo sv. Višarj, ki se je po njegovem nesebičnem prizadevanju, z blagoslovljenjem zvonov, v glavnem zaključila. Pošiljamo mu pozdrav in najlepša voščila na njegovi bolniški postelji. — Tu naj bodo tudi opozorjeni romarji, naj vzamejo s seboj srajco ali majo, da se lahko preoblečejo. Pride prav, bodisi radi dežja, bodisi radi potu. Tu je hladno.

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljujem zavarovalnici **L'UNION** ter gosp. **Avgustu Ravniku** v Gorici, Via Barzellini N. 2 za točno izplačano požarno škodo vsled strele, ter toplo priporočam to zavarovalnico.

IVAN PAVLIN - krčmar
Gorica, Viale XX Settembre 48

Koledarček.

7. avg. nedelja, Kajetan, sp.;
8. avg. ponedeljek, Miro, šk.;
9. avg. torek, Roman, muč.;
10. avg. sreda, Lavrencij, mu.;
11. avg. četrtek, Filomena, dev.;
12. avg. petek, Klara, devica;
13. avg. sobota, Hipolit, muč.

Idrijske novice.

Premestitve.

Naš rudniški predstojnik g. Jaroslav Šotola je prestavljen v Milan. Služboval je pri tuk. rudniku 34 let. — V notranjost države je prestavljen tudi g. Sapunzachi, gozdni uradnik.

Hud naliv.

V soboto 23. m. m. na večer je tudi pri nas divjal hud veter z nalivom. Po nekaterih delih mesta je napravilo precej škode, posebno na sadnem drevju. Zlasti so pa prizadeti okoličani po hribih, katerim je veter trgal celo strehe.

Pokopališče.

Priznati se mora, da se zadnje čase precej v večji meri skrbi za red in snago na pokopališču kot prej, tudi predvojna leta. Vendar se slišijo pritožbe, ker namreč vsled pomanjkanja prostora ne dovolijo, da bi po 10 letih lahko posamezne stranke plačale običajno pristojbino, da se grob ne prekoplje. Kadar poteče 10 let, se namreč po novem sklepu grob brezpogojno prekoplje. To je pa ljudstvo sprejelo z veliko nevoljo, kajti grob svojih dragih navadno vsakdo okraši z lepim spomenikom, kar se pa za borih 10 let skoraj ne izplača. Na ta način bo lepota pokopališča le pešala. Prosimo, da občina to stvar uredi kot je bila prej, kar je tudi občini prinašalo lepe dohodke, saj je bila pristojbina za nadaljnjih 10 let precej visoka.

O knjigi in knjižnici.

(Iz tolminskih hribov.)

Precej se danes čita pri nas. Premalo, to se razume. Vzrok je pač prevelika zaposlenost naših ljudi. Ni pa povsod ta vzrok, marsikdo knjige tudi ne pozna, zato se mu čitanje zdi dolgočasno, nespametno in otročje.

Knjiga deluje tiho, a globoko na človekovo duševnost. Ni človeku samo učitelj, postane mu tudi prijatelj, ki ga spremlja v življenju in pusti globoke sledove na njegovem značaju.

V mislih imam leposlovje, saj je ta panoga književnosti najbolj razširjena pri kmetu in meščanu. Tisto malo čitanja, ki ga gojimo pri nas največkrat tudi ni najboljše. V knjigi išče delaven človek samo zabavo in razvedrilo, sledi samo dogodkom, poteku dejanja, kakor jih je pisatelj zamislil.

Vendar velika večina ljudi nima niti pojma o leposlovju. Če pregledajo naši knjižničarji koncem leta rezultate izposojevanja knjig, se o tem takoj prepričajo. Pravljičice, razni prevodi kričečih dogodkov, povesti o roparjih, polne banalnih, pretiranih dogodkov itd. so vedno prečitane, knjige naših najboljših pisateljev pa ležijo v omari zaprašene. Ko si izposodi čitatelj kako knjigo iz novejšega modernega slovstva, vprašaj ga ob vrnitvi, kako mu je ugajala, pove ti s trpkim izrazom, »da ni bila zanič«. To so oni bravci, ki jih že pri prvem poglavju knjige zanima, »kako bo končalo«, kakšna usoda ali sreča bo doletela glavnega junaka ali junakinjo. — Pisatelj pa knjige ni pisal samo za zabavo in radovednost, imel je druge cilje. Večji del pisateljev opisuje v svojih delih ono vsakdanje življenje, ki ga mi vsi živimo, to pa zato, da dajajo čitatelju zgled in plodove življenjskih iz-

kušenj. Izbere človeka, motri z vso pažnjo njegovo početje in dela, ki so dobra in slaba; opisuje razvoj tega početja in njegove posledice.

Kakšen pomen ima torej čitanje pravljic in raznih povesti o roparjih, saj čudodelniki in roparji vendar ne mislimo postati.

Pri čitanju se je treba torej poglobiti v pisateljevo misel, slediti razvoju dejanja. Iz tega vidika je treba čitati, ne pa iskati le neumnosti. Še mnogo stvari bi bilo treba upoštevati pri čitanju, a glavna bi bila pač omenjena, ki je: poglobljanje v človeka in njegovo življenje, iskanje spoznanja idej in resnice.

Z druge strani pa opazimo, zlasti v današnjih dneh, ko se svet čimdalje bolj pogreza v slepi materializem, ki ne priznava nobenih duševnih vrednot, da vstaja neko preziranje, celo sovraštvo do knjige. V veljavo je prišel pretirani šport, ples in druge hrupne zabave — tihe ure ob knjigi v sobi so postale ljudem zoprne in le v slučaju, da ni mogoče drugače, se vzame knjiga v roke, da se preganja dolg čas.

Velevažna dolžnost naših knjižnic bi bila, da približajo sovražnike knjig k čitanju. — Iz navedenega sledijo za naše knjižničarje sledeče dolžnosti: V knjižnico sprejemaj le dobre knjige. Nikar ne glej samo na obliko in tudi ne samo na vsebino; merodajna naj bo samo potreba članov. Knjižničar mora poznati predvsem člane, da lahko vzgojno vpliva nanje. Ni dovolj, da je samo mehanik, ki zna knjige vrejevati po vsebini, treba je, da je izobražen, da zna presoditi, kakšno knjigo naj da članu, da bo primerne starosti, spolu in razmeram.

Društvo, v katerem je članstvo prebralo mnogo dobrih knjig, je kljub temu, da se ni v javnosti pokazalo, izvršilo veliko hvalevredno izobraževalno delo.

Društva, vrnilo knjigi čast in dajmo ji prvo mesto!

Oj ta vojaški boben!

Pozdravi iz Firenze.

Slovenski fantje letnika 1907., ki služimo pri 19. topniškem polku 1. in 2. baterije v Firenci, pošljamo iskrene pozdrave svojim staršem, bratom, sestram, znancem in prijateljem, posebno pa našim dekletom in »Goriški Straži«, ki nam prinaša novice iz naših krajev. — Bačič Avgust, Lokavec pri Ajdovščini; Pojavnik Martin, Šempeter; Komel Leopold, Kronberg; Makarovič Vladimir, Goljevica; Trampuš Alojzij, Bukovica; Cotic Ivan, Renče; Prelec Rajmund, Trst (Rojan); Faganel Albert, Trst; Kanalec Mirko, Drežnica pod Krnom; Primožič Josip, Kostanjevica; Šekli Leopold, Matelič Stanislav, Livek; Rijavec Alojzij, Oslavje; Legiša Alojzij, Cerovo; Mevla Josip, Sežana; Jager Jakob, Landol; Saksida Franc, Šmarje; Birska Stanislav, Rihenberg; Slavec Albin, Kosovelj; Polenčič Alojzij, Senoziče; vsi letnika 1907. — Legiša Ivan, Mavhinje; Pečenko Stanislav, Batuje; Kljun Josip, Mišlič; Belija Radislav, Male Žablje; letnika 1906.

Slovenski fantje letnika 1907., ki služijo pri 35. pešpolku v Bolonji, pošljajo najlepše pozdrave staršem, bratom, sestram in posebno našim dekletom, ki so čisto pozabile na nas. Iskrene pozdrave pošljamo tudi naši »Goriški Straži«, ki nam prinaša novice iz naših domačih krajev. Leopold Simčič, Vedrijan; Franc Simčič, Vedrijan; Izidor Polenčič, Medana, Pavel Simčič, Medana; Jožef Koršič, Krasno, Ivan Jakin, Kojsko.

Dvajsetletno dekle išče službe na kmetih v okolici Gorice. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

Zahvala.

Podpisani se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami v težkih dneh o priliki izgube našega nepozabnega sina in brata

Baloga Vincenca

razprodajalca v združni trgovini.

Posebno čutimo dolžnost, da se zahvalimo našemu č. g. župniku za tolažbo ob tej težki uri. Zahvaljujemo se tudi pevcem domačinom in Svetolucijanom za ganljive žalostinke, katere so mu zapeli na njegovi zadnji poti.

Tudi možem in ženam ter fantom in dekletom se ob tej priliki tople zahvaljujemo za njihov požrtvovalen trud.

Sploh vsem mnogobrojnim prijateljem in znancem, ki so z udeležitvijo pri pogrebu ali drugače dokazali, da sočustvujejo z nami, najlepša zahvala. Bog naj Vam bude plačnik.

Idrija pri Bači dne 30. julija 1927.

Žalujoča družina Balog.

POZOR!

Velika zaloga vseh mrtvaških potrebin. Krste za odrasle od L 60 naprej; krste male od L 15 naprej. J. Saksida, Dornberg.

Velika izbira prenosljivih gramofonov, plošč, igel itd. — Velika zaloga fotografskih šip in papirja za fotografe; fotografski aparati itd. Tvrška E. Vokulat & Co. Gorica, Corso Vitt. Em. III. št. 7. — Tel. 3—47.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE

ROBERT BERKA

Gorica, sedaj Corso Verdi 36. Laboratorij otvoren že leta 1918. Sprejema od 9. do 12. in od 2. do 6., ob nedeljah in praznikih od 9.—12.

Zdravnik
za zobe in usta
Dr. LOJZ KRAIGHER
sprejema
v GORICI
Piazza della Vittoria št. 20

PLJUČNE BOLEZNI

Dott. Cerretti

Radiologični kabinet je odprt: v Vidmu: Via del Sale 15 (vse dni) v Gorici: Via Barzellini 3 (ob sredah in petkih ob pop. urah).

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Reichenhart & Raymann, vsebovno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.
Blago solidno! Cene zmerne!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon številka 50

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica

Centrala LJUBLJANA

Rezerve

Din. 50,000,000

Din. 10,000,000

Podružnice in agencije: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, Novi Sad, Novomesto, Ptuj, Prevalje, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Trst. Sezonska ekspozitura: Rogaska Slatina.

Vloge na knjižice po 4 1/2 %.

Vloge v tekočem računu lir ali dinarjev, (najugodnejše obrestne mere).

Nakup valut, čekov, deviz in obligacij vojne odškodnine (bonov) po najugodnejših cenah.

Nakazila v tu- in inozemstvo.

Borzni in ostali bančni posli.